

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Максименко Д. В., канд. екон. наук, доцент, Головачко В. М., канд. екон. наук, доцент, Мукачівський державний університет

Адміністрування податків і зборів є однією з найважливіших ознак та необхідною умовою існування держави. Адже винятково за рахунок податків і зборів створюється більша частина грошових фондів, необхідних для функціонування держави.

Щоб забезпечити надходження запланованих сум платежів до бюджету, необхідно здійснювати контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати державі податків та обов'язкових платежів. Цей вид діяльності передбачає ведення податкового обліку та здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства. Податковий облік, у свою чергу, включає облік платників податків та облік нарахованих і фактично оплачених сум до бюджету. Контроль за дотриманням податкового законодавства здійснюється шляхом проведення камеральних, документальних та тематичних перевірок.

В основі податкового менеджменту лежать загальні принципи і фундаментальні положення управління економікою, системного підходу та аналізу. Стійке фінансове становище держави багато в чому зумовлюється наявністю певного залишку коштів на рахунках бюджету, оскільки це дає змогу безперебійно здійснювати фінансування передбачених видатків. І навпаки, відсутність такого залишку створює труднощі у фінансовому забезпеченні потреб економічного та соціального розвитку [1].

Суб'єктами податкового менеджменту є держава в особі законодавчих і виконавчих органів влади (ВР України, Президент України, КМУ, Міністерство фінансів, Державна податкова адміністрація, митна служба, органи місцевого самоврядування, інші державні структури та установи). Мета податкового менеджменту полягає у зміцненні фінансів, підвищенні економічної ефективності, забезпеченні економічного зростання країни.

У цілому в бюджеті кожної країни джерелом формування коштів є надходження доходів, а спрямуванням їх використання – фінансування видатків. У розрізі окремих видів бюджетів процес формування й використання коштів охоплює і взаємовідносини між самими бюджетами.

Тому загалом джерелами утворення коштів того чи іншого конкретного бюджету є: доходи даного бюджету; кошти, одержані від інших бюджетів під час взаємних розрахунків; позички, одержані від вищестоящего бюджету для покриття тимчасового касового розриву; суми, що надійшли від нижчестоящих

бюджетів для погашення заборгованості за позичками виданими; частина доходів у вигляді процентних відрахувань від загальнодержавних податків, зборів і обов'язкових платежів, одержана з Державного бюджету; дотації, субсидії і субвенції, які передають вищестоящі бюджети нижчестоящим [2].

Податкове регулювання є важливою складовою державного податкового менеджменту. Як відомо, податки – це найефективніший інструмент непрямого регулювання економічних процесів. Тому державне регулювання економіки через використання податкових важелів за сучасних умов спрямоване на забезпечення і підтримку збалансованого економічного зростання, ефективного використання ресурсів, стимулювання підприємницької та інвестиційної діяльності.

Податкове регулювання здійснюється через економічно обґрунтовану систему пільг і стимулів і являє собою взаємообумовлений комплекс податкових преференцій стратегічної дії, який компенсує фінансові втрати при випуску нової та конкурентоспроможної продукції, модернізації технологічних процесів, зміцнює основи малого і середнього виробничого бізнесу.

Процес справляння податків відбувається завдяки певному організаційному забезпеченню, яке включає нормативно-правову базу, адміністрування та податкове планування. Нормативно-правова база створює певні правові передумови і відображається в розробці та прийнятті законодавчих актів з питань оподаткування [3].

Одним з основних факторів, що негативно позначаються на результативності податкового адміністрування, а відповідно наповненні бюджету, залишається тіньова економіка, яка стала невід'ємною детермінантою суспільного життя в Україні. Тіньова економіка негативно впливає на всі сфери: економічну, соціальну, політичну, правову, міжнародну та являє собою реальну загрозу демократизації суспільних відносин та національній безпеці. Значну частину тіньової економіки становить ухилення від сплати податків. Зменшити масштаби цього явища можна шляхом формування такої податкової системи, яка б спонукала платників податків сумлінно виконувати свій податковий обов'язок, а не навпаки.

Потрібно зауважити, що ринковій економіці повинні бути притаманні ринкові методи податкового регулювання, а такі податкові важелі як реструктуризація податкового боргу, податкова амністія, спрощені режими оподаткування повинні вилучатися із податкового механізму, оскільки вони створюють умови для зловживань з боку платників, унаслідок неможливості здійснення якісного контролю за формуванням і рухом доходів.

Список використаних джерел:

1. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент: навч. посібник / А. І. Крисоватий, А. Я. Кізима. – Тернопіль: Картбланш, 2004. – 304 с.
2. Податкове право: навч. посіб. / Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, Д.А. Кобильнік [та ін.]; за ред. М.П. Кучерявенка. – Київ: Юрінком Інтер, 2003. – 400с.
3. Дема Д. І. Податковий менеджмент: навч. посібник / Д. І. Дема, І. В. Шевчук, Г. П. Мартинюк; за заг. ред. Д. І. Деми. – Київ : Алерта, 2017. – 256 с.